

Бахархлын өдрийн тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдорж эрдэмтдийн судалгааны үр дүн, Монгол Улсын ШУА-ийн өргөн барьсан саналыг үндэслэн бахархлын өдрийг тэмдэглэж байх тухай зарлигийг 2012 оны 1дүгээр сарын 9-ний өдөр гаргасан. Тус зарлигт Эзэн богд Чингис хаан – Тэмүжиний мэндэлсэн огноог билгийн тооллын гуравдугаар жарны усан морин жил буюу 1162 оны өвлийн тэргүүн сарын шинийн нэгний өдөр хэмээн тогтоож, Их хааны мэндэлсэн өдрийг “Монгол бахархлын өдөр” хэмээн нэрийдэж бүх нийтээр ёслол тэмдэглэж байх тухай заасан билээ.

Түүнээс хойш энэ жил 5 дахь удаагаа “Монгол бахархлын өдөр”-ийг тэмдэглэх гэж байна. Өвлийн тэргүүн сарын шинийн нэгэн нь билгийн тоолол учир аргын тоололтой нийцүүлэн тэмдэглэхэд жил бүр өөр өдөр тохиож байгаа юм. Энэ жилийн хувьд тус өдөр 10 дугаар сарын 31-ний өдөр тохиож байна.

XIII зуунд Чингис хаан тархай, бутархай оршиж байсан монголчуудаа нэгтгэн Их Монгол улсыг байгуулсан бөгөөд улс байгуулсны гол ач холбогдол нь бүх монголчууд нэгэн төрийн жолоонд нэгдсэнээр, дотооддоо эв нэгдэл батжин хүчирхэгжиж, олон улсад Монгол улсын нэр хүнд өсч дэлхийн түүхийн тавцанд бие даасан Монгол улсыг гаргаж ирсэнд оршино.

Чингис хаан өөрийн улсыг байгуулаад зогссонгүй Евразийн тал нутагт оршин байсан улс орнуудыг байлдан дагуулж нэгтгэн Монголын эзэнт гүрнийг байгуулсан билээ. Тус гүрэн 200 гаруй жил оршин тогтнож дэлхийн түүхэн хөгжилд өөрийн хувь нэмрээ оруулжээ. Ингэснээр хүн төрөлхтөний түүхэн хөгжлийн хорин нэгэн зуунаас хоёрыг нь монголчуудын зуун болгож чадсан юм.

Харь улс орнуудыг байлдан дагуулах явцад хүний амь нас хохирч, соёлын үнэт зүйлс тодорхой хэмжээнд эвдэрч сүйтгэгдсэнийг үгүйсгэх аргагүй. Гэсэн хэдий ч Монголын эзэнт гүрэн сэргээн босгох, хөгжүүлэн цэцэглүүлэх ажлыг тасралтгүй хийсэн билээ.

Чингис хаан өрнө, дорныг холбосон Торгоны замыг сэргээж, аюулгүй байдлыг нь ханган, урьд өмнө байгаагүй өртөө, шуудан холбоог шинээр үүсгэн буй болгосон нь улс түмнүүдийн харилцан ойлголцох, нэвтрэлцэх, ахуй, соёлын талаар бие биеэсээ суралцах, эдийн засаг, худалдаа, соёлын харилцан холбоог өргөжүүлэхэд чухал түлхэц үзүүлсэн юм.

АНУ-ын “Вашингтон Пост” сонин 1996 онд Чингис хааныг “Хоёрдугаар мянганы түүхэн хүн” хэмээн зарлаж, 2005 оны 11 дүгээр сард НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблей Их Монгол улс байгуулагдсаны 800 жилийн ойг дэлхий дахинаа тэмдэглэн өнгөрүүлэх талаар тусгай тогтоол гаргав. Энэ тогтоолд нүүдлийн соёл иргэншил нь худалдаа, арилжааны өргөн сүлжээг хөгжүүлж, захиргаа, соёл, шашин болон худалдааны томоохон төвийг байгуулахад чухал үүрэг гүйцэтгэсэн гэж тэмдэглэжээ. Уг тогтоолын дагуу ХБНГУ, Австри, Унгар зэрэг олон оронд “Чингис хаан ба эзэнт гүрэн” сэдэвт үзэсгэлэн, олон улсын эрдэм шинжилгээний хурал зохион байгуулах зэргээр өргөн дэлгэр тэмдэглэсэн билээ.

Чингис хааны түүхэн гавьяа зүтгэлийг дэлхий дахинд ийнхүү өндрөөр үнэлж байгаа нь түүний үр хойчист их эзэн хаанаа санан дурсах, үйл хэргээр нь бахархах сэтгэлийг эрхгүй төрүүлж байна. Тиймээс Монгол улсад жил бүр их эзэн хааныхаа мэндэлсэн өдрийг тусгайлан тэмдэглэх болсон явдал нь Чингис хаан төдийгүй, монголчуудын түүх, соёлыг дэлхийн олон орны ард иргэдэд үнэн зөвөөр ойлгуулах, сурталчлан таниулах, түгээн дэлгэрүүлэх зэрэг ач холбогдолтой юм.

THE DAY OF NATIONAL PRIDE

H.E.Mr.Ts.Elbegdorj, President of Mongolia, issued a decree on 9 June 2012 to annually celebrate the Day of National Pride, based on the results of scholars' researches and suggestion of the Mongolian Academy of Sciences. The decree pointed out that the date of birth of the Great Chingis Khaan – Temuujin was to be determined as the first day of the first month of winter of 1162 or, according to the lunar calendar, the year of the Water Horse of the Third 60 years. The decree also pointed out that the birthday of the Great Khaan to be named as “The Day of Mongolian Pride” and shall be celebrated publicly.

The Day of Mongolian Pride will be celebrated for the fifth time this year. The first day of the first month of winter by the traditional lunar calendar ties with different days of the Gregorian calendar each year, thereby, the Day of Mongolian Pride is celebrated on different days of Gregorian calendar each year. This year it falls on 31 October.

In the 13th century, Chingis Khaan founded the Great Mongol Empire by unifying the Mongols divided in many local groups. The main significances of the foundation of the Great Mongol Empire were the unification of all Mongols under the rule of one state, consolidation of their internal unity, expanding prestige of the Mongol Empire internationally and an emergence of the independent state of the Mongol people in the world history.

Chingis Khaan not only founded his own state, but also conquered the countries of the Eurasian steppes and united the Great Mongol Empire. The Mongol Empire has existed for more than 200 years and contributed to the historical development of the world. Thus, two centuries out of the 21 the Mongols contributed to the historical development of humanity.

It is undeniable that many people suffered and much cultural valuables were destroyed during the invasion. However, the Mongol Empire continually organized the works to restore and develop the conquered countries.

Chingis Khaan's recovery of the Silk Road, connecting the East and the West, and safeguarding of its security, as well as establishment of post-road stations, has greatly contributed in promoting mutual understanding between different nationals, learning from each other's cultures, and developing economic and cultural ties.

“Washington Post” acclaimed Chingis Khaan as “Man of the Millennium” in 1996, and the UN General Assembly adopted a special resolution in November 2005 to celebrate the 800th anniversary of the foundation of the Great Mongol State worldwide. The resolution noted that

the nomadic civilization has played a significant role to develop a wider trade network and to establish major administrative, cultural and religious centers. Following this decision, the “Genghis Khan and his heritages” international exhibition and various conferences were held in Germany, Austria, Hungary and many other countries.

Chingis Khaan’s historical role has been highly praised internationally and it is inevitable for his descendants to remember him and to be proud on his endeavors. The annual celebration of the Great Khaan’s birthday in Mongolia is an important way to introduce history and culture of not only Chingis Khaan but also the Mongolians to many countries and peoples around the world.